

Nr 438.

Av herr **Hedlund** i Rådombeslut, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 217, angående subventionering av vissa varor m. m.

I proposition nr 217 har Kungl. Maj:t för riksdagen lagt fram förslag angående subventioner av vissa varor för innevarande budgetår. Sålunda föreslås att riksdagen måtte bevilja 63 milj. kronor till prisnedsättning på livsmedel. Av denna summa äro 31 milj. kronor avsedda att användas till ersättningar vid handelsförmalning av vete och råg och 27 milj. kronor till subventioner av fläsk och ost.

Vi vilja till en början understryka, att vi från principiella synpunkter hysa starka betänkligheter gentemot subventioner av livsmedelspriserna. Endast det tvångsläge vari landets ekonomi råkat och avsikten att fullfölja stabiliseringspolitiken kunna försvara subventioner av den omfattning som företagits. Vi vilja vidare kraftigt betona att de föreslagna subventionerna äro ett stöd åt konsumenterna och icke åt producenterna av livsmedel. Avsikten med subventionerna är att hindra en stegring av levnads-kostnadsindex såsom en följd av devalveringens prishöjande inverkan på importerade varor, vilka verkligen stigit i pris. Däremot kan det icke vara rimligt att inhemska varor, vilkas pris icke stigit, subventioneras av statsmedel. Det är sålunda endast med den största tveksamhet och under förutsättning att så blir oundgängligen nödvändigt, som vi kunna tillstyrka föreliggande förslag om subventioner. Härvid böra dock subventionerna fördelas i enlighet med vad vi i det följande förorda.

Förmalningsersättning utgick under krigsåren för att hålla tillbaka den höjning av mjöl- och brödpriserna, som de stegrade produktionskostnaderna orsakade. Denna subvention slopades sedermera som ett första steg i återställandet av större frihet i fråga om konsumtionen av bröd och mjöl liksom beträffande förbrukningen av fodersäd. Det råder icke någon tvekan om att återinförandet av ett system med förmalningsersättning medför uppenbara nackdelar. Det behöver knappast påpekas att med den omfattning förmalningsersättningen skulle få och de priser, som råda på råg och vete, uppenbar risk föreligger att mjöl användes till utfodring av kreatur. För att hindra att så sker måste invecklade kontrollåtgärder vidtagas och fodersädsreglering måhända åter tillgripas. Lämpligheten av en sådan åtgärd måste starkt ifrågasättas.

Det vill emellertid synas, som om förmalningsersättningens återinförande skulle få konsekvenser också i andra avseenden. Det kan befaras att förmalningsbestämmelserna, som upphävdes så sent som den 1 september

i år, åter måste införas. Det skulle innebära att den frihet, som då medgavs att tillverka bättre och olika kvaliteter av mjöl, äventyrades.

Det framstår även som märkligt att regeringen, innan den lade fram sitt förslag, icke rådgjort med exempelvis kvarnrörelsen. Över huvud vill det synas, som om regeringen icke beaktat konsekvenserna och de kontrollingripanden som med all sannolikhet bli nödvändiga av förmalningsersättningens återinförande. Det bör vara möjligt att lägga subventioner av motsvarande storlek på andra produkter, främst importerade varor.

Om trots de betänkligheter som framförts ersättning vid handelsförmalning ändå skulle komma att beslutas, anse vi att ersättning skall utgå vid all förmalning av vete och råg. Ersättning bör sålunda utbetalas även vid löneförmalning.

Vidare har Kungl. Maj:t föreslagit subventioner av priserna på fläsk och ost med sammanlagt 27 milj. kronor under budgetåret 1949/50. Vad först subventioneringen av fläsk beträffar utgår redan nu en statlig subvention av 20 öre per kg. Att ytterligare öka subventionen med samma belopp förefaller av flera skäl mindre lämpligt. Tillgången på fläsk är icke större än att den med nuvarande priser motsvarar efterfrågan. Om priset sänkes genom höjda subventioner, får man räkna med att konsumtionen av fläsk kommer att stiga, vilket kräver ökad import. Då priserna på importerat fläsk ligga avsevärt över hemmamarknadspriserna, måste subventioneringen av importpriset bli förhållandevis stor. Med hänsyn härtill bör en höjning av subventionen på fläskpriserna icke ifrågakomma.

Däremot synes en höjning av subventionen på ost vara lämplig att genomföra. Införandet av en subvention av osten med 50 öre per kg skulle indexmässigt uppväga den föreslagna subventionen av fläsket. Därtill kommer att konsumtionen av ost skulle stimuleras genom en så stor prissänkning, vilket vore till fördel, då ostlagren för tillfället äro förhållandevis stora. Vi förutsätta att subvention endast utbetalas för halvfet ost.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 217 ville besluta *dels* avslå förslaget om återinförande av förmalningsersättning för vete och råg, *dels* uttala att den föreslagna subventionen av fläskpriset i stället lägges på osten.

Stockholm den 3 november 1949.

Gunnar Hedlund.

E. Pettersson,
Ersbacken.

Per Persson,
Norrby.

Sven J. Vigelsbo.

David Boman
i Stafsund.

Robert L. Jonsson,
Aspeboda.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.

Nils G. Hansson
i Skegrie.

Karl Andersson
i Björkäng.